

הַאֵילִים לְדִלְגָא מְפוֹתְלָא לְאִיגָרָא, וּמֵאִיגָרָא לְכוֹתְלָא.

הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ, בְּבִתֵּי כְּנִסְיֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת מְשַׁגֵּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת, (דוֹדַי כִּי כְּנִישְׁתָּא בְּעִיָא חֲלוֹנוֹת). מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים, לְאַסְתְּפֵלָא וּלְאַשְׁגָּחָא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כֵּן, יִשְׂרָאֵל בְּעוֹ לְמַחְדֵּי בְּהוּא יוֹמָא, דְּאִינְהוּ יִדְעֵי דָא, וְאִמְרֵי. (תְּהֵלִים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ. וְאִם בְּחֻקֵּי תַמְאָסוּ וְגו' (ויקרא כו) רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (משלי ג) מוֹסֵר יְיָ בְּנֵי אֵל תַּמְאָס וְאֵל תִּקְוֶן בְּתוֹכְחָתוֹ. כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאוֹכְחָא לְהוּ, וְלִדְבָרָא לְהוּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאַבָּא דְּרַחֲמִים לְבְּרִיָּהּ, וּמִגּוֹ רַחֲמֵי דִילֵיהּ לְגַבִּיָּהּ, שְׂרַבִּיטָא בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדְבָרָא לֵיהּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, דְּלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָהֵב יְיָ יוֹכִיחַ וּכְאֵב אֵת בֶּן יִרְצֶה. וּמֵאֵן דְּלֹא רַחֲמִים לֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסָאֲנֵי לֵיהּ, סְלִיק מְנִיָּה תוֹכְחָה, סְלִיק מְנִיָּה שְׂרַבִּיטָא.

בְּתִיב. (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֲמַר יְיָ וְגו', מִגּוֹ רַחֲמֵימוֹתָא דִילֵיהּ, שְׂרַבִּיטָא בִּידֵיהּ תְּדִיר, לְדְבָרָא לֵיהּ. וְאֵת עָשׂוּ שְׂנֵאתִי, בְּגִין כֵּן סְלִיקִית מְנִיָּה שְׂרַבִּיטָא, סְלִיקִית מְנִיָּה תוֹכְחָתָא, בְּגִין דְּלֹא אֶתֶן לֵיהּ בִּי חוּלְקָא, רַחֲמֵי דְנִפְשָׁאֵי הוּא. אֲבָל אֶתֶן, אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְדָאֵי. וּבְגִין כֵּן, מוֹסֵר יְיָ בְּנֵי אֵל תַּמְאָס וְאֵל תִּקְוֶן בְּתוֹכְחָתוֹ. מָאֵי וְאֵל תִּקְוֶן. לֹא תִקְוֶן בֵּיהּ, כְּמֵאֵן דְּעָרַק מִגּוֹ גּוֹבִיִן, דְּאִינוּן מִילִין כְּגוֹבִיִן לְגַבִּיָּהּ בְּגַרְמִיָּה.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְעָר צְדָק בְּדִינוּי. כַּמָּה סְטֵרֵי טְהִירִין, מִתְעָרִין מִימִינָא בְּדִינוּי, כַּמָּה צְדִדֵי רוּחוֹת מִתְעוֹרְרִים מִימִין וּמִשְׂמָאל, כַּמָּה

חֲרָפֵי הַכְּתָל עֲלֵיהֶם. כִּינֵן שְׂרוּאָה אוֹתָם, מִתְחִיל לְבָכוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב דּוֹמָה דּוֹדֵי לְצָבִי אוּ לְעַפְר הַאֵילִים, לְדִלְגָא מְפוֹתְלָא עֲלֵיהּ, וּמְעֲלֵיהּ לְכַתְלָא.

הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ, בְּבִתֵּי כְּנִסְיֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת מְשַׁגֵּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת, (שְׂבֻדַּי בֵּית הַכְּנִסְתָּ צְרִיךְ חֲלוֹנוֹת). מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים, לְהִסְתְּפֵל וְלִשְׁגָּיחַ עֲלֵיהֶם. וְלִכֵּן יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְשַׂמַּח בְּאוֹתוֹ יוֹם, שֶׁהֵם יוֹדְעִים זֶה וְאוֹמְרִים, (תְּהֵלִים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ.

וְאִם בְּחֻקֵּי תַמְאָסוּ וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (משלי ג) מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תַּמְאָס וְאֵל תִּקְוֶן בְּתוֹכְחָתוֹ. כַּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ אוֹתָם וְלִהְנַחֵיגֵם בְּדִרְבָּרָא יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ אֵב שְׂאוּהֵב אֵת בְּנֵי, וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוֹ אֵלָיו יֵשׁ בְּיָדוֹ שְׂרַבִּיט תְּמִיד לְהִנְהִיגוֹ בְּדִרְבָּרָא יִשְׂרָאֵל, שְׂלֵא יִסְטֵה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) כִּי אֵת אֲשֶׁר יֵאָהֵב ה' יוֹכִיחַ וּכְאֵב אֵת בֶּן יִרְצֶה. וּמֵי שְׂלֵא אוֹהֵב אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, הוּא מְסַלֵּק מִמֶּנּוּ תוֹכְחָה, וּמְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אֵת הַשְּׂרַבִּיט.

בְּתוֹב. (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֲמַר ה' וְגו'. מִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוֹ יֵשׁ בְּיָדוֹ תְּמִיד שְׂרַבִּיט לְהִנְהִיגוֹ. וְאֵת עָשׂוּ שְׂנֵאתִי, מִשּׁוּם כֵּן סְלִיקִית מִמֶּנּוּ אֵת הַשְּׂרַבִּיט, סְלִיקִית מִמֶּנּוּ תוֹכְחָה, כְּדִי שְׂלֵא אֶתֶן לוֹ חֵלֶק בִּי. הוּא רַחוּק נִפְשֵׁי, אֲבָל אֶתְכֶם - אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְדָאֵי. וּמִשּׁוּם כֵּן, מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תַּמְאָס וְאֵל תִּקְוֶן בְּתוֹכְחָתוֹ. מַה זֶה וְאֵל תִּקְוֶן? כְּמוֹ מִי שְׂבוֹרַח מִתּוֹךְ קוֹצִים, שְׂאוֹתָם דְּבוֹרִים כְּמוֹ קוֹצִים אֵלָיו בְּעַצְמוֹ. בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעֲתָא שְׂמַתְעוֹרְרֵי צְדָק שְׂרַבִּיטִים יוֹצֵאִים, מִהֶם שְׂרַבִּיטֵי